

1100-talet

Universitet började så smått dyka upp.

De första klostren byggdes i Sverige på följande platser: Alvastra, Varnhem och Nydala. Bengt den gode, biskop i Skara på 1100-talet. 'Ingen man i denna värld mäktar uppräknat alla hans goda gärningar. Gud fröjde hans själ'.

Floda konfiskeras av staten. Ägaren flyr till Norge, anklagad för dråp.

Tegel når Norden i mitten på 1100-talet.

Tornerspel omtalas.

1101

Trekungamötet i Kongahälla för att enas om gränserna

1104

Lund blir ärkestift och Norden blir egen kyrkoprovins under Lundabiskopen.

1106-1134

Magnus Nilsson, f.1106, d. 1134, kung c:a 1125-1130. Magnus Nilsson var son till kung Nils av Danmark och Inge d.ä.:s dotter Margareta Fredkulla. Han regerade troligen över Västergötland och Svealand. Omkring 1130 fördrevs han från Sverige och begav sig då till Danmark, där han blev inblandad i tronstrider. I slaget vid Fotevik i Skåne den 4 juni 1134 dödades han.

1110-1118

c:a Filip och Inge den Yngre samregerar

1118-1120

c:a Inge den Yngre ensam regent

1120

Nydala kloster byggs av cisterciensorden

1120-t.

Ragnvald Knaphövde, födelse- och dödsår okända, kung på 1120-talet. Ragnvald Knaphövde är nämnd i Västgötalagens kungalängd, i övrigt är han okänd. Han skulle dödas för att han bröt mot kungabalken, genom att på sin eriksgata försumma att sända gisslan då han red över västgötagränsen.

1130

Karle av Edsvära, bondehövding och lagman. Kallades 'Fäderneslandets fader'. Satt ting i Karleby, då konung Ragnvald Knaphövde omkring 1130 kommit ridande in i landskapet utan gisslan, varför han dömdes till döden 'för den sidovörnad han gjorde alla västgötar'.

1130-1156

Sverker d.ä., födelseår okänt, d. 1156, kung c:a 1130-1156. Han sägs ha varit from och gynnade kyrkan. Klostren i Alvastra, Nydala och Varnhem kom till under hans tid. 1152 kom det påvliga sändebudet Nicolaus av Albano till Sverige för att organisera de kyrkliga angelägenheterna. Vid ett möte i Skänninge infördes den påvliga skatten 'peterspenningen'. Juldagen 1156 mördades Sverker, enligt traditionen av sin stalldräng under färd till julottan. Invid Alvastra uppfördes ett kapell till hans minne.

1130-1161

Magnus Henriksson, f. c:a 1130, d. 1161, kung 1160-1161. Han anses ligga bakom mordet på Sverker d.y. och avrättade Erik den helige. Dennes son, Knut Eriksson, tog upp kampen mot Magnus men fördrevs. Magnus blev i sin tur besegrad och dödad av Karl Sverkersson.

1130-1167

Karl Sverkersson, kung 1161-1167. Han var son till Sverker d.ä. Ca 1161 besegrade han Magnus Henriksson och valdes till kung. 1167 överfölls han och dödades på sin borg på Visingsö. Det var Erik den heliges son Knut som eliminerade rivalen om kronan. Under Karls regeringstid blev Uppsala ärkestift och Stefan från Alvastra blev landets förste ärkebiskop.

1143

Lübeck grundas

1145

Lunds domkyrka invigs

1147

Moskva grundas

Andra korståget börjar

1150

Varnhem byggs

Kungaborgen vid Näs på Visingsö byggs

1150-t.

Universitet finns i Bologna.

1152

Trondheim blir ärkebiskopssäte

Notre-Dame i Paris börjar byggas

Kyrkomötet i Linköping

1156

Julottemordet på kung Sverker av Sverige

1156-1160

Erik den Helige kung, f. c:a 1156, d. 18/5 1160, dödad av den danske prinsen Magnus Henriksson utanför kyrkan i Gamla Uppsala. Hans riktiga namn var Erik Jedvardsson. Rik flora av legender om honom i den s.k. St.Erikslegenden. Han lär ha varit from, rättvis, klok och modig. Lär bygga en mäktig kyrka i Gamla Uppsala, företog korståg till Finland, som kristnades. Eriks ben finns bevarade i ett relikskrin i Uppsala domkyrka. Kvar finns även hans kungakrona - Sveriges äldsta. Han blev aldrig helgonförklarad av påven.

1160-t.

Universitet finns i Oxford

1163

Ett handelstraktat tryggar tyskarnas ställning på Gotland

1164

Svenskt ärkebiskopssäte inrättas i Uppsala

1167

Absalon blir ärkebiskop i Lund

1167-1195

Knut Eriksson, kung 1167-1195/96. Födelseår okänt. Sedan han dödat Karl Sverkersson fick Knut kämpa mot bröderna Kol och Burislev. Från början av 1170-talet var hans makt obestridd. Han samarbetade med sin duglige jarl, Birger Brosa. År 1187 brändes Sigtuna av sjörövare från andra sidan Östersjön och ärkebiskopen dödades. Det var troligen i detta sammanhang som de första försvarsanläggningarna vid Stockholm uppfördes. De runda försvarskyrkorna i Solna och Bromma byggdes troligen under denna oroliga tid.

1175-1227

Eskil Magnusson, äldre bror till Birger Jarl. Lagman i Västergötland. Eskil var rättshistorisk intresserad och anses vara den som redigerat äldre Västgötalagen. Han var personligt bekant med Snorre Sturlasson, som gästade honom 1219. Lagman Eskils väg i Lerum är uppkallad efter honom.

1179-1241

Sturlasson, Snorre, en av Islands förnämsta hövdingar av den ansedda Sturlungaätten. Han var både lärd och berest och besökte både Sverige och Norge. Efter en tvist med den norske kungen Håkon Håkonsson blev Snorre på dennes uppdrag mördad i sitt hem av fientliga landsmän. Snorre är mest berömd för bl.a. Kungasagor, Heimskringla och Snorres Edda. Den senare var en lärobok, som finns bevarad i fyra huvudhandskrifter, den äldsta är den s.k. Uppsala-Eddan från omkring 1300.

1180

Vattenkvarnar börjar dyka upp i Västerlandet

1180-1216

Erik Knutsson, f. c:a 1180, kung 1208-1216. Han var den ende av Knut Erikssons fyra söner som överlevde slaget vid Älgårås. Man vet att han var den förste kung som kröntes och landet fick goda skördar under hans tid.

1187

Esterna bränner Sigtuna

1189

Tredje korståget börjar

1191

Tyska orden instiftas

Järpulv, född i Varv. Biskop i Skara. På ett ting vid Askeberga 1191 förmådde han allmogen att betala tionde till biskopen.

1195-1208

Sverker d.y. Karlsson regent (1195/96-1208)